

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

22 Ekim 1993 tarihinde Diyarbakır'ın Licê (Lice) ilçesinde Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Bahtiyar Aydın'ın şüpheli ölümü sonrası başlatılan askeri operasyon sonucunda 16'sı sivil, biri asker olmak üzere en az 17 kişi yaşamını yitirmiş, 401 ev ve 242 işyeri ağır hasar almış, binlerce kişi göç etmek zorunda kalmıştır. Dönemin Olağanüstü Hal Bölge Valiliği verilerine göre, Licê'nin 13 bin 665 olan nüfusu iki gün içinde 2 bine düşmüştür.

Katliamdan sağ kurtulan yurttaşların başvurusu üzerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) 15 Haziran 2001 tarihli kararında Türkiye'yi *yaşam hakkı ihlali* nedeniyle mahkûm etmiş, "dostane çözüm" sonucunda 2 milyon 5 bin sterlin tazminat ödenmiştir. Türkiye bu kararlarla sorumluluğunu kabul etmiş, ancak faillerin cezalandırılması yönünde hiçbir irade göstermemiştir.

Olaydan 20 yıl sonra, 21 Ekim 2013 tarihinde hazırlanan iddianamede dönemin Diyarbakır Jandarma Alay Komutanı Eşref Hatipoğlu ve Üsteğmen Tünay Yanardağ hakkında "taammüden öldürme", "halkı isyana teşvik" ve "cürüm işlemek üzere teşekkül oluşturma" suçlarından ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istendi. Dava Diyarbakır'dan Eskişehir'e, oradan da İzmir'e taşındı. 2014'te başlayan yargılama sürecinde tanık beyanları dikkate alınmadı, keşif talepleri reddedildi ve sanıkların ifadeleri "kaçak duruşmalarla" alındı.

7 Aralık 2018 tarihinde İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Üsteğmen Tünay Yanardağ'ın vefatı nedeniyle davasını düşürürken, Eşref Hatipoğlu hakkında da beraat kararı verdi. Hatipoğlu'nun Ağustos 2022'de vefatı sonrasında Yargıtay 3. Ceza Dairesi, yerel mahkemeye dosyanın "inceleme için gönderilmesi" yönünde bozma kararı verdi; ancak 3 yıllık sürecin ardından İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi 2023 yılında "sanık kalmadığı" gerekçesiyle dosyanın düşürülmesine karar verdi.

Böylece en az 17 insanın yaşamını yitirdiği, yüzlerce evin ve işyerinin yakıldığı, binlerce insanın yerinden edildiği bu ağır insan hakları ihlali hiçbir ceza sorumluluğuna bağlanmadan kapatıldı. Katliamın avukatları bu yargılama sürecini "tiyatral" olarak nitelendirmiş, maddi gerçeği açığa çıkarmak yerine devlet görevlilerinin korunmasına hizmet ettiğini belirtmiştir.

Lice davası, 1990'lı yıllarda Cizîr, Kerboran, Kulp ve Kızıltepe gibi dosyalarda görülen benzer örneklerle birlikte, devletin güvenlik güçlerince işlenen ağır suçlara karşı yürütülen *cezasızlık politikasının* somut göstergesidir. Oysa Licê'de yaşananlar, uluslararası hukukta açık biçimde tanımlandığı üzere *insanlığa karşı suç* niteliğindedir. Bu vahim olayla yüzleşilmeden, hakikat ortaya çıkarılmadan, mağdurların adalet talebi karşılanmadan kalıcı bir barışın inşa edilmesi mümkün değildir. Licê Katliamı, devletin kendi yurttaşlarına karşı işlediği suçların cezasız bırakılmasının, bugün hâlâ süregelen adaletsizliklerin kaynağı olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. 22 Ekim 1993 Licê Katliamı'na ilişkin soruşturma ve yargılama süreçlerinde Adalet Bakanlığı tarafından herhangi bir idari ya da yargısal denetim yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?
2. Davanın Diyarbakır'dan Eskişehir'e, oradan da İzmir'e taşınmasının gerekçesi nedir? Bu kararın tarafların güvenliğini mi, yoksa davanın kamuoyundan uzaklaştırılmasını mı amaçladığı düşünülmektedir?
3. Sanık Eşref Hatipoğlu'nun ifadesinin "kaçak duruşma" adı altında kendi odasında alınmasına kim izin vermiştir? Bu uygulama hukuken nasıl gerekçelendirilmiştir?
4. Duruşmalarda tanıkların dinlenmesi, olay yerinde keşif yapılması, delillerin toplanması gibi taleplerin reddedilmesinin gerekçesi nedir?
5. Mahkeme kararında olayın "örgüt mensuplarınca gerçekleştirildiği" yönündeki değerlendirme hangi somut delillere dayanmaktadır?
6. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin "yaşam hakkı ihlali" kararıyla açık biçimde tespit ettiği devlet sorumluluğuna rağmen, ilgili kamu görevlileri hakkında herhangi bir idari soruşturma veya disiplin işlemi yapılmış mıdır?
7. Hatipoğlu'nun ölümünden sonra davanın "sanık kalmadığı" gerekçesiyle düşürülmesi, sivillerin yaşam hakkının ihlal edildiği bir dosyada cezasızlığın kurumsallaşması anlamına gelmiyor mu? Bu durumun uluslararası yükümlülüklerle çelişip çelişmediği yönünde Bakanlığınızın bir değerlendirmesi olmuş mudur?
8. Lice Katliamı dosyasında görev yapan yargı mensupları veya mülki-idari yetkililer hakkında "cezasızlık politikalarına katkıda buldukları" gerekçesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
9. 17 kişinin öldürülmesi, yüzlerce evin ve işyerinin yakılması, binlerce kişinin zorla göç ettirilmesi olayları, uluslararası hukuk açısından *insanlığa karşı suç* olarak değerlendirilmesi gerektiği yönünde Bakanlığınızın herhangi bir çalışması olmuş mudur?
10. Licê Katliamı dosyasının yeniden açılması, tanıkların dinlenmesi ve mağdurların adalet beklentisinin karşılanması yönünde Adalet Bakanlığı'nın bir planı veya girişimi var mıdır?